

- творення здоров'язбережувального освітнього середовища потребує спеціальних знань та постійного розвитку власної концепції та практики його вдосконалення.

Закономірно, що для такої системи професійної підготовки фахівців з фізичної культури потрібна комплексна і цілеспрямована робота з оновлення змісту та методики організації навчання студентів, дотримання базових умов компетентнісної моделі освіти, до яких ми віднесли:

- посилення особистісно орієнтованих технологій організації навчання студентів, відповідно до яких вибудовується індивідуальна освітня траєкторія професійної підготовки фахівця загалом, виконання навчального завдання, створення освітньої ситуації зокрема;

- активне використання методик аналізу та самоаналізу освітнього процесу, конкретної навчальної ситуації за критеріями психоемоційного стану студента, комфортності освітнього середовища для його самореалізації;

- посилення в програмі підготовки фахівця з фізичної культури сегменту, який відповідає за простеження студентом стану власного здоров'я та комплексного дослідження чинників, що впливають на нього; умов, відповідно до яких можна регулювати свої психоемоційні стани;

- включення до програми діагностики рівня професіоналізму майбутнього вчителя фізичної культури компетентностей щодо здатності до самоорганізації, самоосвіти, саморозвитку, самотворення освітнього середовища.

Усе це в комплексі сприяє посиленню позиції студента як суб'єкта власного професійного становлення, організації навчальної діяльності, адаптуючись до заданого формату освіти (наприклад, дистанційної) відповідно до власних пріоритетів розвитку, формування адекватного освітнього середовища, сприятливого для здоров'я, особистісної самореалізації, досягнення запрограмованого успіху.

Висновки. Отже, об'єктивні реалії соціально-економічних трансформацій у державі, впровадження нових стандартів компетентнісної професійної освіти, зміна традиційних форматів навчання зумовили необхідність дослідження нових адаптаційних процесів стосовно всіх учасників освітньої діяльності. Особливо це стосується підготовки майбутніх учителів фізичної культури, наділених особливими компетенціями щодо збереження та укріплення здоров'я молодих людей у структурі їх освітньої діяльності. Проблема особливо актуалізувалась у період зміни формату навчання, переходу на дистанційні методи діяльності, у межах якого як викладачі, так і студенти виявили низький рівень готовності до використання інноваційних on-line технологій, а головне – творення адекватного, комфортного для здоров'я освітнього середовища. Йдеться не лише про знання теорії і практики цього складного процесу, а й власний персоніфікований досвід. Схематично формування освітнього середовища позиціонується як взаємопов'язана інтерактивна діяльність викладача та студентів, що реалізується через зустрічний рух, узгоджені дії у напрямку до формування сприятливого для всіх здоров'язбережувального середовища. Компетентнісна система освіти принципово міняє цільовий ракурс освітньої діяльності, трансформуючи його від домінанти суто фізичного розвитку (інформаційно-репродуктивна освіта) на більш загальний соціально-життєвий контекст, пов'язаний із активною життєвою позицією, здатністю до формування повноцінного, безпечного, здоров'язбережувального середовища у всіх видах діяльності, починаючи з освітньої.

Література

1. Гаркуша С.В., Дейкун М.П., Гаркуша В.В. Концепція формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання до використання здоров'язбережувальних технологій. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. Чернігів: ЧНПУ, 2017. Вип. 147. Т. I. С. 291 – 299.
2. Маслоу А. *Мотивация и личность* / Пер. А.М. Татлыбаевой. СПб.: Евразия, 1999. 478с.
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Tex>).
4. Рибалко, П. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до подальшої фахової діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : науковий журнал. Суми : 2019. № 9 (93). С. 235–244.

References

1. Harkusha S.V., Deikun M.P., Harkusha V.V. Kontseptsiia formuvannia hotovnosti maibutnix fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia do vykorystannia zdoroviazberezhuvalnykh tekhnolohii. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka*. Chernihiv : ChNPU, 2017. Vyp. 147. T. I. S. 291 – 299.
2. Maslou A. *Motyvatsiya y lychnost*/Per. A.M.Tatlybaevoi. SPb.: Evrazyia, 1999. 478s.
3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Tex>).
4. Rybalko, P. Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury do podalshoi fakhovoi diialnosti. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii* : naukovyi zhurnal. Sumy : 2019. № 9 (93). S. 235–244.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).16
УДК: 378.147

Колесник С.В.
асистент кафедри теорії фізичного виховання та рекреації
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО АНІМАЦІЙНО-ГУРТКОВОЇ РОБОТИ

Розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, яка представлена складовими концептуально-цільового (мета, завдання, підходи та принципи навчання), організаційно-змістового (освітні компоненти, функції), діяльнісно-технологічного

(етапи, форми, методи та засоби навчання) та аналітико-результативного (компоненти, критерії, рівні) блоків. Розкрито сутність кожного із її складників. Визначено педагогічні умови, які необхідно реалізувати для позитивної динаміки сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи, а саме: формування у майбутніх учителів фізичної культури позитивного ставлення до позакласної діяльності та стійкої мотивації щодо проведення гурткових занять з використанням анімаційних технологій; вдосконалення змістового наповнення освітнього процесу щодо формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи освітніми компонентами; моделювання професійних ситуацій, створення творчо-креативного розвивального середовища з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для посилення єдності теоретичної та практичної складових підготовки майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Ключові слова: модель, формування готовності, учитель фізичної культури, анімаційно-гурткова робота.

Kolesnyk Svitlana. Structural analysis of the readiness formation model of future physical education teachers for animation-camp work. The readiness formation model of future physical education teachers for animation-camp work which is presented by components of conceptually-target (the purpose, tasks, approaches and principles of training), organizationally-semantic (educational components, functions), activity-technological (stages, forms, methods and means of learning) and analytically-effective (components, criteria, levels) blocks are developed and theoretically substantiated. The essence of each of its components is revealed. The pedagogical conditions that need to be implemented for the positive dynamics of the readiness formation of future physical education teachers for animation-camp work are determined namely: formation of future physical education teachers positive attitude to extracurricular activities and stable motivation to conduct group classes using animation technologies; improving the content of the educational process to form the readiness of future physical education teachers to animation-camp work with educational components; modeling of professional situations, creation of a creative and creative development environment with the use of information and communication technologies to strengthen the unity of theoretical and practical components of training future physical education teachers for animation and group work. The use of the modeling method in the formation of the readiness of future physical education teachers for a animation-camp work involves the selection of the most optimal ways to solve the goals and objectives; shows the dynamics of development of certain properties; provides for a change in the methods of pedagogical influence in accordance with the change of the object of study, makes it possible to analyze not only the course of the educational process, its development, but also the conditions in which it is implemented.

Keywords: model, readiness formation, physical education teacher, animation group work.

Постановка проблеми. Результатом навчання майбутніх учителів фізичної культури у закладі вищої освіти є стан їх готовності до професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти, зокрема, до проведення анімаційно-гурткової роботи. Особливості цього процесу можна більш детально дослідити та проаналізувати за допомогою методу моделювання, який не лише робить вивчення, освоєння більш наочним, а й сприяє повнішому розкриттю сутності досліджуваного стану. Тому виникає необхідність в створенні структурної моделі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури розглядається в різних видах їх професійної діяльності. Так, проблеми готовності майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі висвітлені у працях О. Безкопильного; організації спортивно-оздоровчої діяльності в середніх навчальних закладах – Н. Винник; організації самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності школярів – Є. Жуковського; організації позакласної роботи з туризму – Л. Чалій; організації дозвілєво-рекреаційної діяльності – О. Шинкарьової та ін. **Мета статті** – схарактеризувати модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи. **Методи дослідження:** теоретичний аналіз даних науково-методичної літератури, узагальнення результатів, систематизація.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під *готовністю майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи* ми розуміємо інтегральне особистісне утворення, яке включає ціннісне ставлення до професійної діяльності у позанавчальний час, прагнення до урізноманітнення гурткової роботи засобами анімаційних технологій, що ґрунтується на актуальних професійних знаннях, уміннях та навичках, а також організаційно-комунікативних здібностях і творчому підході до організації анімаційно-гурткової роботи. Основні положення освітнього процесу формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи визначимо за допомогою методу моделювання. Так, науковець О. Семенова [8] пояснює, що поняття «моделювання» означає метод наукового пізнання, завдяки якому відтворюється об'єктивна дійсність. У процесі моделювання важливим є те, що одночасно досліджується сам об'єкт і система. Це дає змогу пізнати досліджуваний об'єкт із різних сторін. Інформацію про цей об'єкт можна отримати на різних етапах дослідження, а наслідком моделювання є остаточна модель, яка має відповідну форму. Успішне створення моделі залежить від організації відповідних умов, які є обов'язковими.

Дослідник І. Щербак [10] підкреслює, що моделювання як перспективний метод наукового пошуку ґрунтується на побудові системи, що дає адекватне відображення предмета дослідження. Цей метод дозволяє одержати нову цілісну інформацію про сам предмет дослідження, уможливіє виділення в ньому цілісних систем і вивчення їх функціонування як єдиного цілого. У процесі розроблення моделі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи ми враховували наступне: вона має складатися з комплексу взаємопов'язаних елементів системи підготовки, а також педагогічних умов, які забезпечать її реалізацію; створення можливості контролю досягнень студентів та своєчасної корекції на всіх етапах освітнього процесу формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи. Авторська модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи складається з концептуально-цільового, організаційно-змістового, діяльнісно-технологічного та аналітико-результативного блоків (рис.1).

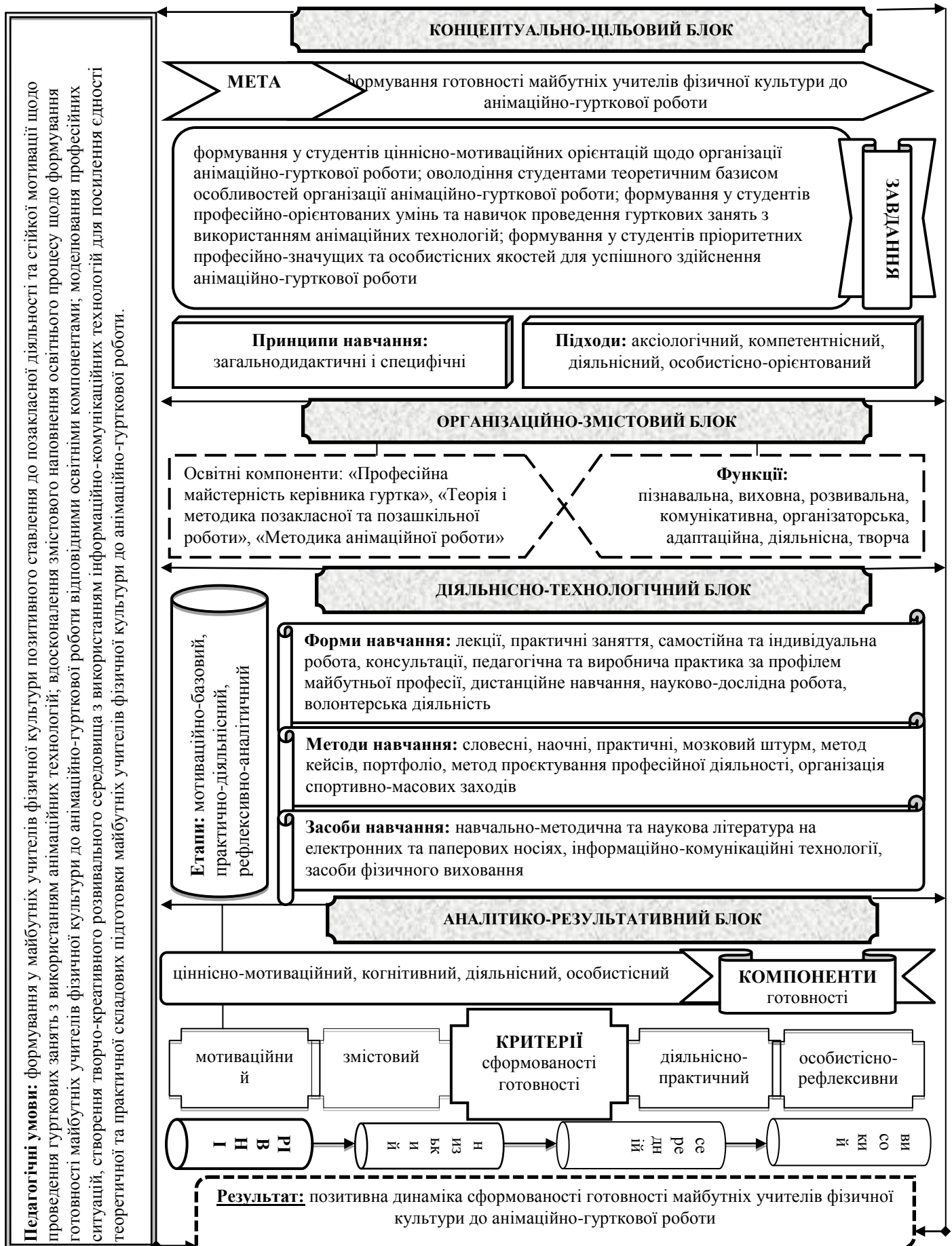

Рис.1. Модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи

Концептуально-цільовий блок включає мету, завдання, підходи та принципи навчання, на основі яких будується процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Метою є формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Відповідно до поставленої мети виокремлено *завдання*: формування у студентів ціннісно-мотиваційних орієнтацій щодо організації анімаційно-гурткової роботи; оволодіння студентами теоретичним базисом особливостей організації анімаційно-гурткової роботи; формування у студентів професійно-орієнтованих умінь та навичок проведення гурткових занять з використанням анімаційних технологій; формування у студентів пріоритетних професійно-значущих та особистісних якостей для успішного здійснення анімаційно-гурткової роботи.

Організаційно-змістовий блок моделі представлений освітніми компонентами: «Професійна майстерність керівника гуртка» (3-й курс), «Теорія і методика позакласної та позашкільної роботи» (4-й курс), «Методика анімаційної роботи» (4-й курс) та виробничою практикою за профілем майбутньої професії (3-4-й курси).

У процесі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи визначено такі *функції*: пізнавальна, виховна, розвивальна, адаптаційна, організаторська, комунікативна, діяльнісна та творча. *Пізнавальна функція* полягає у систематичному, послідовному накопиченні студентами професійно-орієнтованих знань, необхідних для здійснення анімаційно-гурткової роботи. *Розвивальна функція* передбачає формування у студентів професійно-орієнтованих здібностей, здатності до самостійного творчого пошуку для успішного здійснення анімаційно-гурткової роботи. *Виховна функція* передбачає формування у студентів важливих професійно-особистісних цінностей, якими необхідно володіти для ефективної організації анімаційно-гурткової роботи. *Адаптаційна функція* передбачає наближення студентів до реальних умов освітнього середовища майбутньої професійної діяльності за рахунок відтворення на практичних заняттях педагогічних моментів та завдань щодо організації та проведення анімаційно-гурткової роботи, а також проходження психолого-педагогічної та виробничої практик за профілем майбутньої професії. *Організаторська функція* передбачає формування у студентів умінь й навичок планувати, організовувати сприятливе освітнє середовище для учнів залежно від індивідуальних потреб, інтересів та здібностей, колективну діяльність учнів під час проведення анімаційно-гурткової роботи та позакласних заходів. *Діяльнісна функція* передбачає активне включення студентів у різноманітну практичну діяльність під час освітнього процесу для набуття умінь та навичок щодо організації та проведення анімаційно-гурткової роботи. *Комунікативна функція* передбачає розвиток у студентів впевненості, виразності та емоційності висловлювань думок, чіткості передавання навчального матеріалу, уміння вести конструктивний діалог, налагоджувати хороші доброзичливі взаємовідносини з учнями, їх батьками та колегами по роботі, сприяти міжособистісній взаємодії засобами активної комунікації. *Творча функція* передбачає розвиток у студентів творчих здібностей, креативного підходу та оригінальності виконання поставлених завдань для заохочення учнів до активної участі в анімаційно-гуртковій роботі.

Методологічними *підходами* визначено: аксіологічний (ціннісний), компетентнісний, діяльнісний та особистісно-орієнтований. Визначимо сутність кожного із вказаних підходів.

У сучасних умовах аксіологічний підхід, як зазначає С. Безбородих [1], є одним з основних методологічних принципів професійної підготовки майбутніх педагогів. Звернення до філософської теорії цінностей у контексті педагогіки дозволяє розглядати зміст і структуру педагогічної освіти як сферу суб'єкт-об'єктних і міжсуб'єктних ставлень, де знання, викладач і студенти об'єднуються ціннісним ставленням до дійсності. На нашу думку, формування як загальних, так і професійно-особистісних цінностей майбутніх учителів фізичної культури під час освітнього процесу є одним із пріоритетних завдань викладача закладу вищої освіти.

Ми погоджуємося з дослідником М. Федоренком, який підкреслює, що передумовою професійного становлення майбутнього вчителя є зростання його професійної позиції, яка розглядається як складна система цінностей особистості, де установки, інтереси, світоглядні категорії і ставлення суб'єкта до загальнолюдських цінностей на єдиній основі регулюють практичну діяльність [9].

Структурними елементами системи ціннісних орієнтацій є три підсистеми: когнітивна (знання, судження, переконання про об'єкт); мотиваційна (почуття, емоційні оцінки об'єкта); поведінкова (визначені дії, послідовне поведіння стосовно об'єкта).

Ряд науковців [7] наголошують на тому, що аксіологічний підхід дозволяє акцентувати навчальний процес на розвиток загальнолюдських, професійних та особистісних цінностей студентів, який є фундаментом для конструювання свого внутрішнього світу, стійкої життєвої позиції та вдалої професійної діяльності.

Аксіологічний підхід у формуванні готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи передбачає формування у студентів певної системи професійних цінностей, а саме: усвідомлення об'єктивної потреби та вагомого значення для суспільства професії учителя фізичної культури; формування у майбутніх учителів фізичної культури ставлення до себе як до компетентного педагога; розуміння необхідності проведення анімаційно-гурткової роботи для збереження та зміцнення здоров'я учнівської молоді, прищеплення їм інтересу до фізичної активності та ін.

Діяльнісний підхід являє собою такий методологічний підхід, який спрямований на опис, пояснення і проектування предметів, що підлягають науковому розгляду з позиції категорії «діяльність» [4].

Дослідник В. Кисельов зазначає, що діяльнісний підхід у формуванні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів визначає організацію роботи викладачів і студентів у єдності концептуально-стратегічного, організаційно-проектного та процесуально-операційного складників освітнього процесу, сприяє обґрунтуванню педагогічних умов ефективної підготовки до певного виду діяльності, а також успішної реалізації цих умов [6].

Діяльнісний підхід у підготовці майбутнього вчителя фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності – це спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей, умінь студента,

застосування теоретичних знань на практиці, формування здібностей до самоосвіти, успішну інтеграцію в професійну самореалізацію [2].

Діяльнісний підхід у формуванні готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи передбачає створення певного освітнього середовища для практичної реалізації набутих умінь та навичок.

Компетентнісний підхід до навчання, на відміну від традиційного кваліфікаційного підходу, відображає вимоги не тільки до змісту освіти (що повинен знати і вміти та якими навичками володіти випускник закладу вищої освіти в професійній сфері), але і до поведінкової складової (здібностей використовувати знання, уміння і навички для вирішення завдань професійної діяльності) [3].

Впровадження *компетентнісного підходу* у процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи передбачає можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії для кожного студента, яка враховує рівень його базової підготовки, рівень навченості, стиль навчальної діяльності та орієнтацію на самостійну роботу і забезпечує розвиток відповідних професійних компетентностей для успішного здійснення анімаційно-гурткової роботи.

Під особистісно зорієнтованим підходом, як зазначає С. Карасевич, прийнято розуміти методологічну орієнтацію в педагогічній діяльності, що дозволяє за допомогою опори на систему взаємопов'язаних понять, ідей і способів дій забезпечувати і підтримувати процеси самопізнання, самореалізації особистості студента, розвитку його індивідуальності [5].

Застосування *особистісно-орієнтованого підходу* у процесі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи передбачає орієнтацію освітнього процесу на розвиток індивідуальних особливостей та здібностей кожного студента; активізацію особистої пізнавальної діяльності студентів; актуалізацію в самовираженні, самовдосконаленні та самореалізації та ін.

У процесі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури ми виділили такі принципи: *загальнодидактичні* (свідомості та активності, систематичності й послідовності, доступності та індивідуалізації, зв'язку теорії з практичною діяльністю) та *специфічні* (інноваційності, креативності, самостійності, рефлексивності).

Відтак, на початковому етапі успішне формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи буде залежати від реалізації *принципу свідомості та активності*. Він передбачає активізацію студентів на свідоме й активне включення в освітній процес, що сприятиме формуванню умінь і навичок здійснення анімаційно-гурткової роботи та подальшому особистісно-професійному розвитку. *Принцип послідовності та систематичності* передбачає побудову освітнього процесу студентів за конкретним алгоритмом, що характеризується безперервністю та логічним взаємозв'язком різних елементів навчального матеріалу, базується на попередній інформації, яка є основою для подальшого засвоєння нових знань. *Принцип доступності та індивідуалізації* передбачає створення умов для успішного розвитку особистісного потенціалу кожного студента, з врахуванням його індивідуальних особливостей, мотиваційного аспекту та реальних розумових можливостей під час освітнього процесу. *Принцип зв'язку теорії з практикою* передбачає створення на практичних заняттях ситуацій, які наближають майбутніх учителів фізичної культури до реалій професійної діяльності. Тому обов'язковим також є проходження педагогічної та виробничої практики, яка дає змогу студентам застосовувати набуті знання, уміння й навички, отримати досвід організації освітнього процесу з учнями, спортивно-масових заходів, анімаційно-гурткової роботи та ін. *Принцип інноваційності* передбачає динамічність змістового контенту, варіативність форм, сучасних методів і технологій навчання майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи. *Принцип креативності* передбачає виконання студентами у процесі навчання творчих завдань, які допоможуть розвинути уміння мислити креативно, оригінально, здатність генерувати та висувати неординарні ідеї, нестандартно підходити до вирішення поставлених задач у майбутньому професійному середовищі. *Принцип самостійності* передбачає розвиток у студентів навичок самостійного пошуку пізнавального професійного контенту для формування теоретичної та практичної готовності з питань організації та проведення анімаційно-гурткової роботи. *Принцип рефлексивності* передбачає формування у студентів усвідомлення освітнього процесу, аналізу його результативності та особистої траєкторії професійного розвитку, самооцінки, здатності до осмислення власної діяльності, виявляти в ній позитивні моменти та недоліки, уміння коригувати свої дії.

Діяльнісно-технологічний блок містить етапи навчання: мотиваційно-базовий, практично-діяльнісний та рефлексивно-аналітичний, а також форми, методи та засоби навчання.

На *мотиваційно-базовому етапі* акцентується увага на значущості професії учителя фізичної культури в оздоровленні учнівської молоді, ціннісному ставленні до професійної діяльності у позанавчальний час, мотивації до проведення гурткових занять, прагнення успіху у здійсненні анімаційно-гурткової роботи, а також відбувається ознайомлення із базовим змістовим контентом анімаційно-гурткової роботи та ін. На *практично-діяльнісному етапі* відбувається застосування та вдосконалення набутих теоретичних знань, умінь та навичок організації анімаційно-гурткової роботи на практичних заняттях, під час проходження практики за профілем майбутньої професії. На *рефлексивно-аналітичному етапі* відбувається аналіз рівня сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи; виявлення та коригування недоліків; надання рекомендацій щодо покращення стану готовності та ін.

Форми навчання: лекції, практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота, консультації, педагогічна та виробнича практика за профілем майбутньої професії, дистанційне навчання, науково-дослідна робота, волонтерська діяльність.

Так, у процесі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи ми використовували наступні методи навчання: словесні, наочні, практичні, мозковий штурм, метод кейсів, портфоліо, метод проєктування професійної діяльності, організація спортивно-масових заходів. Серед найпоширеніших і ефективних методів навчання є *метод "мозкового штурму"*. Його сутність полягає в тому, що перед студентами ставиться проблема, яка безпосередньо стосується їхньої спеціальності. Мозковий штурм ми використовуємо при вивченні теми «Форми позакласної

роботи з фізичної культури». Для кращого засвоєння матеріалу і розуміння майбутньої професійної діяльності студентам пропонується на розгляд, наприклад, таке питання: «Як зацікавити учнів брати активну участь у позакласних спортивно-масових заходах, систематично відвідувати гуртки/секції з фізичної культури та ін.?». Ця проблема нині актуальна і студентам доведеться з нею зіштовхнутись в своїй роботі, оскільки є тенденція низької фізичної активності учнів. Дану тему студенти обговорюють, вносять свої пропозиції щодо покращення її стану, дискутують і спільно вибирають кращі варіанти вирішення проблеми. Таким чином, ми наближаємо студентів до реалій майбутньої професійної діяльності.

Наступний метод інтерактивного навчання, такий як *метод проєктів*, реалізує диференційований, індивідуально-творчий та активно-дієвий підходи у навчанні. Студенти самостійно займаються пошуком вирішення певної проблеми. Це може бути розробка спортивно-масових заходів з використанням анімаційних технологій, сценаріїв, моделі організації певного гуртка з фізичної культури, відповідної документації та ін. Виконуючи такого роду завдання, студенти готуються до організації і проведення позакласної роботи з фізичної культури, анімаційно-гурткової роботи в майбутньому. У процесі навчання також використовуємо *кейс-метод* для успішного розуміння студентами специфіки педагогічних ситуацій, опис яких відображає не тільки практичну проблему, а й сприяє формуванню умінь їх вирішення, допомагає їх адаптації до майбутньої професійної діяльності. Студенти аналізують проблеми на базі запропонованих матеріалів (*кейса*). Також у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури ми навчаємо їх складати своє *портфоліо*. Це – спосіб фіксування, накопичення, оцінки й самооцінки індивідуальних досягнень за певний період. Його основний зміст – відобразити все, на що здатен майбутній учитель. Портфоліо сприяє засвоєнню нових знань, умінь (насамперед творчо опрацьовувати матеріал), дозволяє встановити рівень готовності самостійно провадити педагогічну діяльність, надає студентам можливість набути досвіду з організації позакласної роботи з фізичної культури.

Засоби навчання: навчально-методична та наукова література на електронних та паперових носіях, інформаційно-комунікаційні технології, засоби фізичного виховання.

Аналітико-результативний блок включає компоненти, критерії та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Визначено такі *компоненти* готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний. Виокремлено такі *критерії*: мотиваційний, змістовий, діяльнісно-практичний, особистісно-рефлексивний, а також *рівні* сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи: низький, середній, високий.

Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи відбувається за реалізації таких *педагогічних умов*: формування у майбутніх учителів фізичної культури позитивного ставлення до позакласної діяльності та стійкої мотивації щодо проведення гурткових занять з використанням анімаційних технологій; вдосконалення змістового наповнення освітнього процесу щодо формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи освітніми компонентами; моделювання професійних ситуацій, створення творчо-креативного розвивального середовища з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для посилення єдності теоретичної та практичної складових підготовки майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Результатом моделі є позитивна динаміка сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи.

Таким чином, використання методу моделювання у формуванні готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи передбачає вибір найбільш оптимальних способів вирішення поставленої мети та завдань; показує динаміку розвитку визначених властивостей; передбачає зміну способів педагогічного впливу відповідно до зміни об'єкта навчання, дає можливість аналізувати не лише перебіг освітнього процесу, його розвиток, а й умови, у яких він реалізовується.

Висновки. Отже, змодельовано процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи у єдності концептуально-цільового, організаційно-змістового, діяльнісно-технологічного та аналітико-результативного блоків. Структурно обґрунтовано контентний вміст кожного блоку. **Перспективи подальших досліджень** полягають у впровадженні педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до анімаційно-гурткової роботи для реалізації авторської моделі.

Література

1. Безбородих С. М. Аксиологічні основи професійної підготовки майбутніх фахівців початкової школи. Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія Педагогіка. Соціальна робота. 2011. Вип. 21. С. 21–23.
2. Бермудес Д. Обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017. № 7 (71). С. 26–36
3. Белікова Н.О. Науково-методологічні підходи до професійної підготовки сучасного фахівця з фізичного виховання та спорту. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2014. Вип. 3К(44) С. 91–96.
4. Данилевич М. В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності: дис... док. пед. наук. –13.00.04/ М.В. Данилевич – Львів. 2018. 533с.
5. Карасевич С. А. Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі. Молодь і ринок. 2016. №11 – 12 (142 – 143). С. 120–126.
6. Кисельов В. О. Методологічні підходи до формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 29. Т. 1. С. 145–148.
7. Мурзіна О.А., Мирошніченко В.О., Каблуков А.О., Костенко І.О. Формування ціннісних орієнтацій у системі вищої освіти. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 1. С. 67–72.
8. Семенова О. В. Педагогічне моделювання: функції та складові. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2015. Вип. 3. С. 299–305.

9. Федоренко М.В. Щодо діагностики професійних цінностей вчителя. Електронне наукове фахове видання «Науковий вісник Донбасу». 2013. № 2(22). Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN22/13fvmvptv.pdf>

10. Щербак І. Модель формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до громадянського виховання учнів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2019. № 3 (87). С. 132–142.

References

1. Bezborodykh S. M. (2011), "Aksiologhichni osnovy profesijnoji pidghotovky majbutnikh fakhivciv pochatkovoji shkoly", Naukovyj visnyk uzghorodskogo nacionaljnogo universytetu. Serija Pedagoghika. Socialjna robota, Vyp. 21, pp. 21–23.

2. Bermudes D. (2017), "Obgruntuvannja modeli pidghotovky majbutnikh uchyteliv fizychnoji kuljтуры do realizaciji variatyvnykh moduliv u procesi profesijnoji dijalnosti", Pedagoghichni nauky: teorija, istorija, innovacijni tekhnologhiji, № 7 (71), pp. 26–36

3. Bjelikova N.O. (2014), "Naukovo-metodologhichni pidkhody do profesijnoji pidghotovky suchasnogo fakhivcja z fizychnogo vykhovannja ta sportu", Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova, Vyp. 3K(44), pp. 91–96.

4. Danylevych M. V. (2018), "Teoretychni i metodychni zasady profesijnoji pidghotovky majbutnikh fakhivciv z fizychnogo vykhovannja ta sportu do rekreacijno-ozdorovchoji dijalnosti": dys....dok. ped. nauk. –13.00.04/ M.V. Danylevych – Ljviv. 533 p.

5. Karasjevych S. A. (2016), "Modelj pidghotovky majbutnikh uchyteliv fizychnoji kuljтуры do fizkulturno-sportyvnoji dijalnosti u zaghaljnoosvitnij shkoli", Molodj i ryнок, №11 – 12 (142 – 143) , pp. 120–126.

6. Kysel'ov V. O. (2020), "Metodologhichni pidkhody do formuvannja ghotovnosti majbutnikh uchyteliv fizychnoji kuljтуры do orghanizaciji sportyvno-masovykh zachodiv", Innovacijna pedagoghika, Vyp. 29. T. 1, pp. 145–148.

7. Murzina O.A., Myroshnychenko V.O., Kablukov A.O., Kostenko I.O. (2019), "Formuvannja cinnisnykh orijentacij u systemi vyshhoji osvity", Naukovyj visnyk Dnipropetrovsjkogo derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav, № 1, pp. 67–72.

8. Semenova O. V. (2015), "Pedagoghichne modeljuvannja: funkcionij ta skladovi", Naukovi zapysky Berdjansjkogo derzhavnogo pedagoghichnogo universytetu, Vyp. 3, pp. 299–305.

9. Fedorenko M.V. (2013), "Shhodo diagnostyky profesijnnykh cinnostej vchytelja", Elektronne naukove fakhove vydannja "Naukovyj visnyk Donbasu", № 2(22). Rezhym dostupu: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN22/13fvmvptv.pdf>

10. Shherbak I. (2019), "Modelj formuvannja ghotovnosti majbutnjogho vchytelja muzychnogho mystectva do ghromadjanskogho vykhovannja uchniv", Pedagoghichni nauky: teorija, istorija, innovacijni tekhnologhiji, № 3 (87), pp. 132–142.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).17

Котко Д.М.,
доктор медичних наук, доцент
Гончарук Н.Л.,
Шевцов С.М.,
старший викладач
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ
Левон М.М.,
кандидат медичних наук, доцент, НМУ ім. О.Богомольця

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗМІН ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ КРОВООБІГУ ТА ЇХ ВЗАЄМВІДНОШЕНЬ У КВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ В ЗВ'ЯЗКУ З ТРИВАЛИМИ ТРЕНУВАННЯМИ

В роботі здійснювалась оцінка особливостей змін показників функціонування серцево-судинної системи та їх взаємовідношень у 53 кваліфікованих легкоатлетів на етапах багаторічних тренувань. Метою роботи було виявити зміни показників функціонального стану серцево-судинної системи та особливості їх взаємовідношень у кваліфікованих спортсменів-легкоатлетів в зв'язку з тривалими тренуваннями. Використовували електрокардіографічні та статистичні методи. Результати ЕКГ дослідження легкоатлетів виявили ознаки порушення функції автоматизму, збудження, провідності, переважно за типом блокади правої ніжки пучка Гіса, скоротливості. Частота їх, вираженість збільшувались у зв'язку з тривалістю тренувань. Аналогічні зміни виявлені відносно поєднання змін. Особливої уваги заслуговує виявлення гіпертрофії міокарда та брадикардії, кількість яких і поєднання їх також збільшується в зв'язку з тривалістю тренувань. Результати диктують необхідність включення обов'язкового виконання ехокардіографії, та у випадку брадикардії - проби з атропіном, в переліку досліджень під час медичного контролю спортсменів.

Ключові слова: легкоатлети, електрокардіографічні показники, їх зміни та взаємовідношення на етапах тривалих тренувань.

Kotko Dina, Goncharuk Natalia., Shevtsov Serhii, Levon Maria. Some features of changes in the performance of the circulatory system and their relationship in qualified athletes in relationship. The evaluation of the peculiarities of changes in the indicators of the functioning of the cardiovascular system and their relationships in 53 qualified athletes at the stages of long-term training was carried out. The aim of the study was to identify changes in the functional state of the cardiovascular system and the peculiarities of their relationship in skilled athletes in connection with long training. Electrocardiographic and statistical methods were used. The ECG results of the study of athletes revealed signs of impaired automaticity, excitation, conductivity, mainly by the type of blockade of the right leg of the His bundle, contractility. Their frequency and severity increased due to the duration of training. Similar changes were found for a combination of changes. Of particular note is the detection of myocardial hypertrophy and bradycardia, the number of which and their combination also increases due to the duration of training. The results dictate the need to include mandatory echocardiography, and in the case of bradycardia - atropine tests, in the list of studies during medical monitoring